

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ח אלול תשפ"א | דף היומי בבלי: ביצה ה | דף הכולל: יומא פז.
דף היומי בהלכה: מסימן תרל"ט אמצע סעיף ב' "ומי שיחמיר על עצמו" עד סעיף ג'.
מוסר: זכור למרים - מתחילת פרק כ' עד "ונראה עוד לבאר".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יט 'והנה גמילות חסדים' עד 'ונחזור לענין השבת'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מהתרת נדרים ועד הכנת הנרות: מדריך תמציתי ומעשי לדיני ומנהגי ערב ראש השנה | לפני התקיעות אמר נכדו הפעוט של הרבי: "הנה סבא הולך לאכול כרפס" | הייתקע שופר בעיר - סיפור מפעים מכלי ראשון | 2226

הסיפור היומי

יום ראשון של ראש השנה עבר עלינו ב"ה טוב, אולם
ביום השני בתפילת מוסף, כשהתפללתי ותקעתי
בשופר, נכנס פתאום אורח בלתי קרוא, והרגשתי
שקרה איזה דבר, כי כל המתפללים נאלמו דום...

קולות השופר שעוררו נשמה יהודית אובדת

להם שמא יתוודע הדבר שהייתי המארגן להתפלל בצבור, שהוא מן המרידות הכי גדולות. ולא יכולתי לשית עצות בנפשי, חשבת ורהרתי עד שחנן אותי השי"ת מה לעשות - היות שמנעלי היו קרועים וגם מעילי הי' קרוע, החלטתי ליכנס אל מקום שמתקנים המנעלים ולישב שם עד שיתקן אותם, ובדרך זה אדבר עם כל העובדים שם את כל הדברים ולא יחשדו אותי כיון שאני צריך להמתין שם עד שיתקן את מנעלי, וכן אעשה גם אצל החייטים לישב שם עד שיתקן את המעיל שלי ובינתיים אדבר עמם. וכך עשיתי ומסרתי לפניהם את כל הפרטים וגם עוד דברים נחוצים מעיני יהדות.

והנה תמיד נזהרתי מאד מלעסוק בדבר אשר ירגיז את הממשלה, כי הייתי נרשם אצלם כמו 'שה השחור', שווארצע שעפסל [=כבשה שחורה], וכל מה שקרה הייתי אני אשם בדבר והכל הי' על חשבוני, כגון אם אחד לא הלך יום אחד לעבודה - כבר אמרו שזה מעשי ידי, באשר הם ידעו שיש לי השפעה גדולה על היהודים, והוצרכתי להזהר מהם. אך עכשיו בלית ברירה, כי

מספר הגאון רבי אליעזר פלטיאל רויטבלאט זצ"ל בספרו 'אלקי אבי בעזרי'

בשלהי קייטא דשנת תש"ה, כשימים הנוראים היו ממשמשים ובאים, התחלתי לחפש מקום גדול להתפלל שם בציבור וגם טיכסתי עצות האיך להודיע לכל היהודים אודות מקום התפלה, ושאר ענינים, כגון שלא יבואו כמה יהודים בפעם אחת כדי שלא יפל עליהם חשד ושאם יראה אחד או שירגיש שאחד עוקב אחריו, לא יכנס למקום התפלה, רק אחר זמן מה ינסה לבוא עוד הפעם, כי יכול להיות שהלה הולך אחריו בתור שליח של ה'ענקעוועדע' [נ.ק.ו.ד.]. לרגל אחרינו ולמצוא בית תפילותינו, ועוד ענינים שהוצרכנו לומר להם כגון האיך להתנהג בשעת התפילה או בשעה שיוצאים מבית התפילה, ושאם יחטפו את אחד, שהוא ב'בל יגיד' על האחרים ובוודאי על המארגן את התפילה וכו' וכו'. השו"ב הרב הגאון רבי ישראל בלעכער זצ"ל הי' עמו ספר תורה קטן, וגם שופר רכשנו שם, אבל הסכנה היתה גדולה שלא ימצאו המשטרה ויאסרו אותנו, ואי אפשר הי' לי לילך מבית לבית ולהגיד

למחרתו כשראה עוד הפעם שאין היהודים באים לעבודתם, החליט בדעתו שיצא לחפש אותנו בין הרחובות ובין הבתים של היהודים, אולי יתוודע לו מקום בית תפילותינו. ועמד באיזה פינה שלא יוכלו לראות אותו משם ושומר היטב על כל הסביבה לראות אם ימצא יהודי הולך לאיזה בית. ובעמדו שם ראה יהודי אחד נכנס לאיזה רחוב ואחריו הולך יהודי אחר גם כן לרחוב ההוא, אז הבין שברחוב ההוא נמצאים כל היהודים, על כן הלך לפינת אותו רחוב במקום שלא יראו אותו והמתין לראות באיזה בית שברחוב אנו נמצאים, עד שבא יהודי ונכנס לאיזה בית ואחריו נכנס עוד יהודי לאותו בית שנכנס הראשון. ולא רצה להפריע את סדר תפילותינו, על כן אחר זמן מה נכנס לאותו בית שהתפללנו.

ותיכף כשפתח את הדלת התחלתי לתקוע בשופר, וקול השופר חדר ופתח לב האבן והזכיר את עצמו מן הימים הנעורים שלו כשהלך עם אביו לבית המדרש להתפלל, ומעיו המו עליו ולא הי יכול להתאפק עוד ולכבוש את רגשותיו ופלגי מים ירדו עיניו, כי חלפו ועברו במחשבתו אימת יום הדין והפחד מימי ילדותו שהי לו בשעת אמירת ונתנה תוקף. ורצה לברוח משם, אבל קול השופר לא הניח לו מלצאת והרגיש שנעשה דבוק להקרקע, שעמד שם כמו אסור בזיקים. ותיכף כשגמרתי התקיעות ברח מן הבית כדי שלא נסתכל עליו במצב זה שהי נמצא בו, שהי מאוד שבור ורצוף.

וסיים את דבריו ואמר: חשבתי אז כמה מאושרים אתם שיש לכם על מי להשען ועל מי להאמין ואל מי לבכות ולהתחנן ולשפוך את מרת נפשכם ומצוקת לבכם, אבל אני האומלל מה יש לי עם חיי, הלא אנחנו חיים כמו בהמות בלי שום הרגש ואין דואגים רק על האכילה, כי חתיכת הלחם היא חיינו ועוד כוס יי"ש וואדקא שנוכל לשכור, וזהו תכלית שלנו. האם זה נקרא חיים? וגם חיינו תלואים לנו מנגד, כי מי יודע אם אחד מן הידידים לא מסר איזה דבר רע עלינו להממשלה ועוד מעט ויבואו אחרינו.

ועל כן קול השופר הפך אותי להיות לאיש אחר, ונשמתיה שהיתה רדומה ומשותקת נתעוררה כמו משינת קבע. והתחלתי לחשוב האיך להציל אתכם ולא לענוש אתכם בעונשים קשים ובמשפטי אכזריות. ואמרת להשופט שאין להעניש אתכם קשות כי אתם הטובים ביותר שלנו, והיות שזהו רק פעם הראשונה על כן נסתפק להעניש אתכם בתשלום העבודה, כי להפטר בלא כלום אי אפשר היות שבימים אלו לא הוצאתם התוצרת להמדינה כמו שהייתם צריכים.

וב"ה על החסד שעשה עמנו וזיכה אותי לעורר יהודי מתרדמתו ולהזכירו ביום הזכרון הזה שהוא יהודי ושיעשה חשבון הנפש באיזה מעמד הוא נמצא, ויקנא בנו שיש לנו אל מי להתחנן ולהתפלל, ודין גרמא שיחפש עילה להציל יהודים מעונשים הכי קשים.

היינו במקום שאין אנשים, לכן השתדלתי להיות איש והייתי מוסר נפשי להציל נשמות בני ישראל שרוצים לשפוך לבם לפני הבורא ב"ה ועוררתי אותם שלא ישכחו מן הימים טובים ושיבואו להתפלל ולשמוע תקיעת שופר, אף על פי שהי סכנה גדולה, כי הלא יראו שלא באו היהודים לעבודתם ביום ההוא. את הכל ארגנתי ב"ה על צד היותר טוב והכל הי הולך על נכון.

יום ראשון של ראש השנה עבר עלינו ב"ה טוב, אולם ביום השני של ראש השנה בתפילת מוסף, כשאני התפללתי ותקעתי בשופר, נכנס פתאום אורח בלתי קרוא והרגשתי שקרה איזה דבר, כי כל המתפללים נאלמו דום, וראיתי שאצל הדלת עומד אדם אחד בלי טלית ופניו אל הדלת.

חשבתי שהוא שליח מן הענקעוועדע, כי האנשים שעמדו עד עכשיו אצלי רחקו ממני וכאילו רוצים לברוח, אבל האדם האורח הבלתי קרוא עמד בפתח ונתייראו לקרב עצמם לשם. ברם לא נתפעלתי הרבה ולא הפסקתי, והמשכתי ותקעתי בשופר והתפללתי להשי"ת שלא יאונה לנו כל רע.

אחרי שגמרתי לתקוע בשופר יצא האיש ההוא והלך לו. כשגמרתי כל התפלה שאלתי מי היה האיש שנכנס, ואמרו לי שזה הפראצידיאטל - המפקח, שנכנס ממש בעת תקיעת שופר והסתכל עלינו ותיכף הפך פניו אל הדלת, וכך עמד עד שגמרתי לתקוע בשופר ואז יצא והלך לדרכו. וגם אמרו לי שהי נראה עליו שהי בוכה בשעה ששמע קול השופר, כי כמה פעמים וגם לפני שיצא הוציא מכיסו מטפחת וניגב את עיניו, ועל כן הפך את פניו לצד הדלת, ובשעה שיצא לא החזיר את פניו לראות מי הם הנמצאים והמתפללים.

תיכף אחר ראש השנה נתקיים משפט על שנעדרנו מן העבודה וחיל ורעדה אחזתנו מה יהי סופנו במשפט. ואחר כך הודיעו לנו העונש, שפחתו מתשלום כל העובדים אחוזים, דהיינו רביע השכר למשך של ששה חדשים. וזה הי עונש קל מאוד והודינו להשי"ת על הטוב אשר גמלנו ששלמנו כופר תחת נפשנו ולא שלחו אותנו למרחקים.

וגופא דעובדא הכי הוי. לאחר זמן מה התחילו כמה מן המתפללים להתחבר עם המפקח וגם עשו לו מלבושים חדשים ומגפיים חדשים, וגם הוא התחבר עמהם. בהזדמנות אחת סיפר להם האיך שבא על עקבותינו בראש השנה שעבר, שבבואו ביום ראש השנה לבית החייטים ולא מצא שם שום עובד יהודי, והם העובדים הטובים ביותר. הלך לבית המנעלים וגם שם לא מצא שום יהודי, והמתין בחוץ איזה זמן כי אולי קרה עמהם איזה דבר והתאחרו לבוא ועוד מעט ויבואו. אחרי שהמתין איזה זמן ולא הגיע אף יהודי אחד, הבין כי מקרה אחד לכולם ונזכר שבימים אלו בסעפטעמבער צריך להיות ראש השנה של היהודים, והבין שמתעם זה לא באו היום לעבוד עבודתם.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

סיפר לי איש עסקים, שפעם ראה במרכול משפחה מעוטת יכולת והודיע להם בהחלטה של רגע שיעמיסו את העגלה והוא ישלם. החשבון הגיע לאלף שקל. האיש אמר לי כי מעולם לא תיאר לעצמו שסכום שהוא כה פעוט בשבילו יביא לו שפע כזה של ברכות...

"רצועת הביטחון" שתזכה אתכם לכתיבה וחתומה טובה | הרב חיים וולדר

הסתפקו בזה וביקשו לדבר עם הנהג עצמו, העלו אותו על רמקול והוא החל לבקש סליחה בקול שבור ורצוף. מיד ענה לו האב ר' אברהם, שאינו צריך לבקש סליחה. והוסיף, שהוא מבקש מאד ממנו ומשפחתו להיות בקשר רצוף איתם כי הוא מרגיש כלפיהם ממש כאל בני משפחתו, והם (משפחת ברנשטיין) מעוניינים אף לעזור למשפחתו בכל נושא הצריך עזרה, בין בעניינים כספיים ובין בשאר הדברים ע"מ שיוכלו לעבור את התקופה הקשה הזו בקלות.

מכאן ואילך בכל ענייני המשפט עשו בני משפחת ברנשטיין הכל כדי להביא לזיכוי של הנהג. וזה בדיוק מה שקרה. לבכות מזה.

3. ואני רוצה לקחת את זה לימים הללו, ימי אלול, ערב יום הדין. אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, אך ראוי לו לאדם שידאג שיהיו לו מליצי ישר. אמנם הקב"ה חנון ורחום גם "באין מליץ ישר מול מגיד פשע", אך ברור שאם יש מליצי ישר, הסיכוי לעבור את מידת הדין גדול יותר. הדוגמא הארוכה שהבאתי כאן אינה אלא משל, אך מפליאה בחזותה. כיצד דברים צדדיים שאינם קשורים לכאורה לכשל של האדם, משפיעים בגזירת דינו.

במקרה של נהג תאונת הרכבת, העובדה שבני המשפחה היו לו למליצי ישר ולא לקטגורים, אפשרו לקטגורים ולשופט לראות את צדדי הזכות, את המחדלים והכשלים של רכבת ישראל ומשרד התחבורה, ולאפשר לו לצאת בעונש מזערי. במקרים האחרים לא היו מליצי ישר, והנהגים זכו ליחס של "יקוב הדין את ההר".

4. החברותא שלי, הרב אהרן גודמן שליט"א, אמר לי בשם מרן ה"סבא מקלם" זצוק"ל, על הפסוק "ק-ל אמונה ואין עול, צדיק וישר הוא". מה שבח הוא למשפטי השם יתברך שאין בהם עוול, וכי במשפטי בני אדם מותר שיהיה עוול? מרן הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצוק"ל הסביר, שבמשפט בשר ודם נלקח בחשבון רק שיעור הצער והכאב של החוטא עצמו, ואף שבהכרח מעונשו של החוטא נגרם צער וסבל גם לסובבים אותו, אין השופט מתחשב בכך בגזרו את עונשו של העבריין. נמצא אפוא, שבכל עונש שניתן ע"י בשר ודם, בוודאי נענשים וסובלים גם אלו הנקיים מכל חטא ואשמה.

אבל להבדיל, משפטי ד' אינם כן, כל פרט ופרט נלקח בחשבון - אין צער, ולו גם הקטן ביותר, הנגרם לאדם בדרך מקרה. עונשו

1. לפני מספר שנים אירעה תאונה נוראה על פסי הרכבת, בו נספו שבעת בני משפחת ברנשטיין. כל הארץ הזדעזעה, ולמרות כל השנים שחלפו האסון הזה חקוק בזיכרון כל מי שהתוודע אליו אז. נהג המיניבוס נעצר, הועמד למשפט והוגש נגדו כתב אישום על הריגה. הריגה של שבעה בני אדם. עונשו על פי כתב האישום המקורי שהוגש נגדו היה צפוי להיות עד 21 שנות מאסר. בפועל, נחתם הסדר טיעון ועונשו הסתכם בכמה חדשים של עבודות שירות בלבד.

כדי לסבר את האוזן: לפני תקופה נעשתה עסקת טיעון לנהג משאית שהרג אף הוא שבעה נוסעים בתאונה מזעזעת בנשר. בכתב האישום נכתב בין היתר כי הנהג הוביל חלוקי נחל במשקל העולה על המותר וכי לא דאג למצב הבלמים שלו. העונש לאחר עסקת טיעון מקלה: שבע שנות מאסר!!!

מה ההסבר לזה שהוא קיבל שבע שנים, ואילו הנהג באסון הרכבת עבודות שירות? אני רוצה לספק כאן הסבר משלי להבדל הזה, הסבר שיש בו מסר עצום לכל אחד ואחד מאתנו.

2. היודעים אתם מה ההבדל המהותי בין נהג אסון הרכבת לבין הנהג האחר? אצל הנהג האחר הגיעו בני משפחות ההרוגים לאולם בית המשפט, הסתכלו בעיניים של השופט ואף נשאו כיתובים על חולצותיהם בנוגע לדמם השפוך של בני משפחותיהם. מלבד הסניגורים שעשו את מלאכתם לא היה מי שימליץ ישר על הנהגים. השופט (שהוא בשר ודם ולא פועל על פי חוקי התורה), היה צריך לבחור במי להתחשב. בנהג שהרג או באימהות ובאבות שעמדו לו מול העיניים, במקרה הטוב בכו ובמקרה הפחות טוב האשימו. השופטים החטיפו לנהג כהוגן.

אבל באסון הרכבת, ההרוגים היו בני משפחה חרדית. קרוביהם בעלי אמונה היודעים ש"מאת ד' היתה זאת", לא זו בלבד שלא שאפו לנקם ולעונש אלא ההפך הגמור. מיד כשהודיעו לאביו של המנוח ר' אריה - ה"ה ר' אברהם ברנשטיין - שמשפחתו של הנהג מגיעה לנחם אותם, אמר ר' אברהם: 'אנחנו מקבלים אותם בכל הכבוד הראוי, אין לנו שום טענות כלפיהם'. והאחר ר' בנימין הוסיף: 'הם כמו משפחה שלנו, ממש כך'.

הם פרשו הצידה לחדר צדדי - ושם החל ר' אברהם לנחמם ולעודדם, שאין לו שום טענות כלפי הנהג שהיה סה"כ השליח לגזרה שנגזרה משמים. והוסיף, שהוא בטוח שהקורבנות כיפרו על כלל ישראל ולכן אין כאן כל מקום לכעס. בני המשפחה לא

במרכול משפחה מעוטת יכולת והודיע להם בהחלטה של רגע שיעמיסו על העגלה שפע מוצרים והוא ישלם עבורם. כשראה שהם מהססים, רץ ופשוט מילא את העגלה עד אפס מקום במוצרים טובים ויקרים. החשבון הגיע לכלל אלף שקל. באותו שבוע התקשרו אליו בני המשפחה ואמרו לו: בכל פעם שאנחנו שמוציאים עוף - מברכים אותך, בכל פעם שפוחים קופסת שוקולד - מברכים אותך.

האיש אמר לי כי מעולם לא תיאר לעצמו שסכום שהוא פעוט בשבילו יביא לו שפע כזה של ברכות. מאז הוא מקפיד על המנהג בכל הזדמנות ומרגיש שזה נותן לו את הברכה בעסקיו.

כמו כן תרומה לכוללים ולאברכים. אנשים שאין להם זמן ללמוד יכולים להחזיק תורה ולגרום לגופי תורה להיות תלויים בהם. הדברים אמורים גם לחסד בגופו, לסיוע לאנשים הזקוקים לעזרה פיזית, ואפילו ליחס טוב כלפי גלמודים ואנשים שאין מי שיתעניין בשלומם. אם כל אחד ידאג ל"רצועת ביטחון" כזו, הוא מבטיח את עצמו יותר לעבור את הימים הנוראים ואת יום הדין בשלום ולזכות לכתובה וחתימה טובה.

(מגזין 'במה')

של החוטא, כמו גם של הסובבים אותו, נמדד בדיוק מופלא. אם עלול להיגרם צער או בושה לאדם אחר שאינו ראוי מצד עצמו לעונש זה, הרי לא ייענש החוטא כלל וכלל. וכן גם מתפרש הפסוק: "משפטי ד' אמת - צדקו יחדיו". כך יתפרשו גם דברי הגמרא: אמנם כולם עוברים לפני הקדוש ברוך הוא זה אחר זה, כלומר, כל אחד נידון לבדו לפי זכיותיו וחובותיו, אף על פי כן עדיין יש מקום ל"כולם נסקרין בסקירה אחת", שאם יש אחד בכולם שאין מגיע לו הצער, נפטר גם החוטא מעונש.

5. מרן הגר"א לופיאן זצוק"ל, היה רגיל להוסיף, שלאור הדברים כדאי לאדם להרבות לו ידידים ואוהבים, ועל ידי כך יוכל להינצל ביום הדין. שכן, אף אם יחטא ולפי מידת הדין יגיע לו עונש, יצטרכו בשמים לקחת בחשבון את הצער שייגרם על ידו לידידיו. ואם הם טובים וישרים במידה כזו שאין מגיע להם הצער לא יענישוהו בזכותם, כי משפטי ד' אמת צדקו יחדיו.

ישנו כלל ידוע של "רבים צריכים לו". כאשר האדם בחייו הרגילים אינו רואה את עצמו אלא את סביבתו, מרבה במעשי חסד וסיוע לזולת, וככל שהזולת תלוי בו כך ירבו מליצי היושר שלו בבואו ליום הדין.

6. איך עושים זאת בפועל? סיפר לי איש עסקים, שפעם ראה

מדריך מקוצר

מהתרת נדרים ועד הכנת הנרות לחג: מדריך תמציתי ומעשי לדיני ומנהגי ערב ראש השנה - מחר יום שני כ"ט אלול תשפ"א

לקט מקוצר מתוך 'דפי הלכה למעשה' מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

לעשותה כל היום, לכתחילה יעשו קודם חצות היום 12:37 - סידור בעל שו"ע הרב) והיינו, לנדרים שנשכחו, (אבל שזכורים, צריך לפרטם בשעת ההתרה - שו"ע יו"ד רכ"ח, יד) שמא נדרנו במשך השנה וקיבלנו על עצמנו הנהגות של מצוה, ולא אמרנו "בלי נדר" ולא קיימנו, ואיך נעמוד לפני הבורא וניחשב חלילה כ"דובר שקרים לא יכון לנגד עיני". ונשים נהגו לסמוך על אמירת "כל נדרי" לבלי יום כפור (הליכות שלמה, מועדים, ר"ה).

ב. אין יוצאים ידי התרת נדרים על ידי שידור, אפילו ישיר, ולא דרך טלפון או פלאפון (כשר), מפני שהמבקש צריך לעמוד בפני השלשה המתירים ולשמוע ישירות את ההתרה. ד. קטן בן י"ב וקטנה בת י"א ומעלה גם כן יתירו נדריהם, ש"מופלא הסמוך לאיש", נדריו נדרים מן התורה - ש"ך יו"ד שלא, ס"ג וראה שו"ת שבט הלוי ה, קכ"ט. וקטן שנעשה גדול, לא מצטרף למתירים, אלא כשנתמלא זקנו. ה. לא הספיקו לעשות התרת נדרים בערב ראש השנה אפשר בעשרת ימי תשובה (מטה אפרים) וכן נהג החתם סופר זי"ע לעשות בערב יום כפור. ומנהג ויזניץ ביום י"ג

קיבלו חז"ל שכל המתפלל ומתוודה ועושה תשובה ביום האחרון של השנה - כאילו שב כל השנה, ועולה לו "יום לשנה", שהכל הולך אחר החיתום. (חיי אדם) על כן, נהגו להשכים הרבה (נץ החמה - 6:17) ומרבים בסליחות (נהגו בקהילות אשכנז), והוא אחד מהימים שמעירים גם את הקטנים לבוא לסליחות (הגרי"י קנייבסקי זצ"ל). ואף הטורחים בהכנת צרכי החג לא יסיחו דעתם מן התשובה ויזכרו חשיבות היום. ובעבירות שבין אדם לחברו, יקדימו לבקש מחילה בערב ראש השנה ולא ימתינו לערב יום כיפור. היה רגיל לציין הצדיק רבי אהרן מקארלין זי"ע, שבמנחה האחרונה של השנה (יש המתפללים כבר סמוך לשקיעה - 7:00) אומרים: "ברך (ברכנו וכו') את השנה הזאת לטובה..." והרי לא נותרו מן השנה אלא דקות ספורות? אלא שיש קונה שנתו כעת, שהכל הולך אחר החיתום!

התרת נדרים

א. אחרי תפילת שחרית עושים "התרת נדרים" (ואף שאפשר

מדות. כל שלא הספיקו, יבואו ל"כל נדרי" בכניסת יוה"כ, ויאמרו כל מילה עם הש"ץ והיא התרת נדרים גמורה.

פרוזבול' לחומרא - שמיטת כספים

נאמר בתורתנו דברים טו, א-ב: "מקץ שבע שנים תעשה שמיטה, וזה דבר השמיטה, שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו [עזוב ואל תתבע מכל מי שחייב להחזיר לך הלוואה], לא יגוש את רעהו ואת אחיו [לא לתבוע ולא לדרוש את שחייבים לך] כי קרא שמיטה לד". ובשולחן ערוך חושן משפט ס"ז: לפיכך התובע חוב שעברה עליו שמיטה עובר בלא תעשה, שנאמר: לא יגוש את רעהו ואת אחיו. הלל הזקן בראותו כי בהתקרב שנת השמיטה, רבים היו נמנעים מלהלוות מחשש שמא יישטו החובות ושכחו את דברי התורה: "השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמור קרבה שנת השבע שנת השמיטה ורעה עינך באחיק האביון ולא תיתן לו, וקרא עליך אל ד' והיה בך חטא, נתון תיתן לו וגו' כי בגלל הדבר הזה יברכך ד' אלוקיך בכל מעשך ובכל משלח ידך" (דברים טו ט-י) - עמד ותיקן פרוזבול: 'פרוז' - תַקְנָה, 'בול' - לעשירים.

בשולחן ערוך חו"מ ס"ז, ל, כתב שעושים פרוזבול בסוף שנת השמיטה. אבל יש מדקדקים לכתוב או לומר בעל פה "פרוזבול" גם בערב ראש השנה של השביעית ["הריני מוסר לבית דין פלוני... כל החובות שחייבים לי, שאוכל לגבותם כאשר ארצה"], לצאת ידי חובת שיטת הרא"ש המחמיר בזה, בנוסף למה שעושים בסוף השמיטה (דרך אמונה להגר"ח קנייבסקי שליט"א שמיטה ויובל ט, כ"ה וכן נוהגים בחב"ד).

הערה: טוב לומר בכניסת ראש השנה "הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה ולא תעשה של שביעית, ויהי נועם וגו' (מתוך מכתב התעוררות של הגאון רבי עקיבא יוסף שלזינגר זצ"ל נדפס בספר "ושבתה הארץ").

ביקור קברי אבות וקברי צדיקים

יש נוהגים לעלות לקברים לקראת יום הדין (וכן בערב יום הכיפורים), "ששם מקום מנוחת הצדיקים והתפילה מתקבלת שם ביותר, אך אל ישים מגמתו נגד המתים אלא יבקש מהד' יתברך שירחם עליו בזכות הצדיקים שוכני עפר ושלמדו זכות עלינו, וייתן לצדקה לפני אמירת התחינות". בנות ונשים בימי ראיתן לא תעמודנה בארבע אמות של קבר (לגר"ח נאה זצ"ל - 1.92 מטר) ובוודאי שלא תכנסנה באהל המת, ראה משנ"ב פ"ח, ז פת"ש יו"ד קצה, י"ט חיי אדם ג, לח. וביערות דבש דף סח שלא ילכו אנשים ונשים ביחד.

[בספר 'פסקי תשובות' כ"ג, א בשם משנה ברורה מ"ה, א ובאור הלכה בשם הטור עפ"י הגמרא ברכות י"ח ע"א - "ואין ללמוד או להתפלל ולומר שם שאר דברי קדושה ושאר מצוות, והטעם, משום "לעג לרש חרף עושהו", שנראה כמחרף את המתים, שאינם יכולים לקיים את המצוות. ואפילו אינו נמצא

בסמוך בד' אמות [1.92 מטר] לקבר, אלא כל שנמצא לפניו מן הגדר של בית הקברות, יש להקפיד על כל הנזכר. ובביאור הלכה שם, שיש מקום להקל בקצה בית הקברות במקום שאין שם כלל קברים. וב"שדי חמד", שנתנית צדקה ליד הקבר מותרת רק לעילוי נשמת הנפטר. ושמעתי שהורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א, כמה פעמים, שההיתר להתפלל ליד קבר צדיק "אך ורק אם יש מחיצה או בריחוק ד' אמות".

הכנות לקראת החג

א. נהגו באירופה וצפון אפריקה להכין חלות עגולות לר"ה: א. עיגול מרמז אין סוף אריכות ימים ושנים ושתימשך מלכותו. ב. רמז בחלה העגולה ל"ויתנו לך כתר מלוכה" (ראה חת"ס ב"תורת משה" בליקוטי ר"ה)

ב. מנהג לפרוע חובות הנדרים והנדבות ומה שחייבים לצדקות בערב ראש השנה - מנהג וורמזיא עמ' קנ"ד. ומנהג כמה חסידים ואנשי מעשה לקנות סכין חדשה לקראת ר"ה (ולחדד הסכינים שבבית) כסגולה לפרנסה טובה לכל השנה - מנהגי מהרי"ו, תקכ"ז וספר סגולת ישראל.

ג. "חייב אדם להסדיר תפילתו קודם שיתפלל" (שו"ע סי' ק) היינו, לעבור ולשנן את נוסח התפילות שעומד להתפלל, בוודאי תפילות הימים הנוראים, שכבר עברה כמעט שנה שלמה מאז נאמרו על ידו, אלא אם כן, מתפלל מתוך ה"מחזור", ואסור להתפלל בעל פה, אפילו הנוסח שגור בפיו. והפיוטים, חייבים להבין את פירושי מילותיהם, ואין די באמירתם מתוך המחזור (משנ"ב, שם פמ"ג תקצ"ב, מ"ז, ב ומט"א תקפ"א, נ"ח). וגם ויה"כ להראותם הסדר (באה"ט תקפ"ב, ג ומטה אפרים שם, נח).

ד. תזכורות נחוצות לערב החג: יש לכוון את כל המכשירים החשמליים למצב סטטי למשך יומיים, יש לפתוח שקיות חלב, אריזות, קופסאות שימורים, להפריד מעדנים, "שלוקים", ולהכין פקעל'ך לקטנים, קשורים בגומייה ולא בסגר מתפתל (קושר - מתיר). לקראת התקיעות עדיף לציידם בחטיפים שאינם מרעישים כגון במבה, מרשמלו וכדומה, כדי לאפשר לציבור לשמוע תקיעות כדין. המעוניינים לקפל מפיות נייר בצורות מיוחדות עליהם להכניס לשני הימים מלפני החג, שבשבת וביום טוב יש בזה משום בנין (שו"ת שבט הלוי ה, ל"ו).

הקונים מחזור או ספר תהילים חדש, ראוי שיעברו עליהם לפני כניסת החג כדי להפריד את הדפים שעדיין מחוברים, משום שהפרדתם בשבת או ביום טוב, נחשבת כ"מכה בפטיש" (שו"ע סי' ש"מ).

יש המניחות בין דפי המחזור ממחטות חד-פעמיות ("טישואים") לעת הצורך, אך ספק אם ספר תפילה מתאים לאחסון זה, ויש להשתדל למצוא מקום אחר למטפחות הנייר, אלא אם כן משמשות כסימניה.

המתכת לתחתית הכוסית (מכל מקום אפשרי להוציאו בכלי כנ"ל).

המדליקות בפתילות - מותר להחליף הפתילה בלילה השני, אך לא לחתכה ביו"ט. וכהכרעת המשנ"ב, תק"א, אם לא הבהבו וכיבו את הפתילה לפני היום הראשון אין להדליק בפתילה זו בלילה השני (כיון שהתברר שהיום הראשון הכין לשני), אלא יש להפוך את הפתילה לצידה השני או להחליפה.

יש להכין נר נשמה - כמקור אש (במידה ולא משאירים אש בכיריים) ורצוי של 48 שעות.

הערה: מצוה להימנע מאכילת פת מהשעה 3:46 כדי לאכול סעודת ליל יום טוב לתאבון.

לפנינו שתי הדלקות הנר: המדליקות בנרות ממש, תדבקנה הנרות גם ליום הבא, שאסור להמיס נר ביו"ט. לא הדביקו ללילה השני, בלילה השני לקראת ההדלקה מותר לנקות שאריות הנרות שנדבקו בפמוטים בהדלקת היום הראשון, אבל לא בעזרת מים חמים אלא בעזרת כלי שאינו מוקצה, ויניחו הנרות החדשים, בעזרת פיסות נייר אלומיניום שהוכנו מערב ר"ה.

המדליקות בפתיל צף, אף שיש מתירים להשחילו ביו"ט (בנין חד-פעמי ההולך לאיבוד). לכתחילה עדיף להכינו מראש. המדליקות בנריות המונחות בכוסות זכוכית, יש לטפטף מעט שמן או מים לפני הנחת הנרית הראשונה כדי שלא יידבק עיגול

סגולות וישועות

מה הקשר בין כרפס לתקיעת שופר? החלום הנורא של הרבי מקאמרנא זי"ע בראש השנה? ומה הקשר בין בקשת 'זכרנו לחיים' לספר 'חפץ חיים'?

עצות נפלאות להיכתב לחיים טובים ביום הדין

ובליל שני של ר"ה חלם חלום אחר - שנתגלה הכתר עליון ברחמי ונמתקו הדינים, והרב בית יוסף היה מליץ בעדי, ונשאר עלי רק גזירה של גניבה [שיגנבו ממני], וגם זה נמתק ונגנב רק סכין וכף כסף.

מהו "עיקר ההכנה" לראש השנה?

כתב בספר 'תפארת שלמה' פרשת כי תצא עה"פ כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע, וזל"ק: "הנראה לרמז בזה על יום ראש השנה הבעל"ט, אשר מחנות הסט"א הם קמים על האדם ביום הדין וכו', ועיקר ההכנה על יום הנורא להיות אחוה וריעות בין בני ישראל, כמ"ש בחצוצרות וקול שופר "הריעו לפני המלך ד', לשון אחוה וריעות וכו'. וזה הרמז בפסוק שהתחלנו - כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע - לבל ידבר ח"ו רע על חברו, ולא יראה כלל בחסרונו רק במעלות חברו.

"וזה שכתוב מי האיש החפץ חיים - לבקש בראש השנה כתבנו בספר החיים, נצור לשונך מרע - לבל ידבר על חברו, סור מרע ועשה טוב. וזהו הכנה ליום הדין להוציא משפטינו לאורה, כי אם האדם מחזיק את חברו בחזקת "צדיק", אז גם אותו יכתוב ב"ספרי צדיקים". עכל"ק.

עצה נפלאה למעשה כיצד ליזכות להכתב בספר החיים

סימנא מילתא הוא - שרבות עמך בית ישראל בכל קצוות תבל מתחילים בראש השנה (לפי הלוח היומי) ללמוד בספר הקדוש "חפץ חיים", ולפי דברי התפארת שלמה הנ"ל - העצה

הנכד של הרבי אמר לפני תקיעת שופר - "הנה הסבא הולך לאכול כרפס"

בספר י"ג אורות (ח"א דף שכ"ג) מובא סיפור נפלא: בהיות הגה"ק מקאלאשיץ כבן שלש שנים, ראה את זקנו הקדוש משינאווא לובש קיטל לתקיעת שופר, קרא ואמר לאמו: "הנה הסבא הולך לאכול כרפס"...

כששמע הגה"ק משינאווא את הערתו, נענה ואמר: "היטב אשר דיבר חנא'לה [שמו של הנכד היה חנא], כי על פי הסוד היינו טעמא דשופר, היינו טעמא דכרפס, והגם שחנא'לה לא כוון לזה, מכל מקום הואיל וקלע אל האמת, סימנא מילתא שעתיד הוא להיות גברא רבה".

[ואפש"ל - להיות ואחד מעיקרי העבודה בר"ה בכלל ובתק"ש בפרט, הוא לחזק את האחדות ולא לדבר רע על שום יהודי כמובא בספה"ק, מובן הקשר בין תק"ש לכרפס, דגם בכרפס נרמז ענין זה כפי שאמרו צדיקים דכרפ"ס הוא ר"ת כ'לל ר'אשון פ'ה ס'תום].

בזכות מה נמתק החלום הנורא של הרה"ק מקאמרנא זיע"א בר"ה

בספר עבודת הצדיקים (ר"ה, עמ' קכ"ד) מובא סיפור נפלא: פעם אחת חלם הרה"ק מהרי"א מקאמרנא חלום ארוך, וראה שיש עליו דינים, ואח"כ ראה בחלום שהוא הולך בשערות על הראש, ואמר, שבוודאי אלו השערות מורין על דינים קשים רח"ל. ואעפ"כ מסר נפשו ביום להתפלל בשמחה גדולה. וגם כשהגביהו את הס"ת ראה הפסוק 'וראית אותו ונאספת אל עמך', ולא השגיח כלל על זה, והתפלל תפילת מוסף באור צח.

כמו 'קריאת שמע ותפילה', ללמוד על מנת לשמור ולקיים, וטוב לכם בעולם הזה ובעולם הבא" עכל"ק.

וזה הוא עצה נפלאה כיצד נזכה לכתובה וחתימה טובה וכדברי התפארת שלמה הנ"ל. ובספר מקרבן לתורה (ר"ה) מובא, שה'חלקת יהושע' מביאלא זיע"א אמר פעם לקבוצת בחורים שנכנסו אליו בליל ער"ה - "צריך לבדוק באיזה פה אנו הולכים לומר 'מלכיות זכרונות ושופרות'".

(מתוך גיליון פלאי התורה מאת הרה"ג רבי נתנאל שוורץ שליט"א)

נגד מחנות הסט"א הקמים נגד האדם בר"ה היא - לא לדבר רע על שום יהודי. וזה אי אפשר רק על ידי לימוד הלכות לשה"ר ורכילות בספר 'חפץ חיים'.

והחכם עיניו בראשו - יראה לנצל את ההזדמנות המיוחדת, ויקבל ע"ע לקראת ר"ה ללמוד כל יום שתי הלכות בספר "חפץ חיים" כפי שהורו גדולי הדורות. ובצוואה הקדושה של כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זיע"א כתב - "ותרגלו ללמוד ספר הקדוש 'חפץ חיים' ושיהא שגור על פיכם 'בעל פה', ויהיה לכם זאת לחק קבוע

עניינא דיומא - ראש השנה

האם ה'מסירת מודעה' בהתרת נדרים צריכה להיות דווקא בפני שלושה? והאם אשה צריכה למנות את בעלה כשליח להתרת נדריה

התרת נדרים בערב ראש השנה - מקור המנהג והלכותיו

להתיר את נדריה בערב ראש השנה, ויבקש מהמתירים את נדריו להתיר גם את נדריה, ויש שהורו שאינה צריכה לעשות כן, ותסמוך על אמירת 'כל נדרי' בערב יום הכיפורים; ושליחות להתרת נדרים מועילה רק לבעל הנעשה שליח להתרת נדרי אשתו, מפני ש'אשתו כגופו'.

כמו כן, לגבי 'מופלא הסמוך לאיש', דהיינו ילד מגיל 12 ומעלה וילדה מגיל 11 ומעלה, שנדריו חלים אם הוא מבין את ענין הנדרים, יש שהורו שאין צריך לערוך עבורו התרת נדרים בערב ראש השנה, ויש שהורה שאם רצונו בכך יש לערוך עבורו התרה.

[ביאורים ומוספים דרשו, תקפא, 45]

התרת הנדרים הנערכת בערב ראש השנה, מקורה בדברי הגמרא במסכת נדרים: "הרוצה שלא יתקיימו נדריו יעמוד בראש השנה ויאמר כל נדרים שאני עתיד לידור בשנה זו יהיו בטלים". וזריזים מקדימים למצוות, ומוסיפים - מלבד ה'מסירת מודעה' לעתיד - לתקן גם את העבר, בהתרת הנדרים שכבר נידרו.

אכן, אף שנהגו לומר גם את ה'מסירת מודעה' בפני שלשה, מן הדין אין צורך לאומרה בפני אחרים, ורק התרת הנדרים טעונה שלשה. כמו כן, נהוג שכל שלשת המתירים אומרים "הכל מותרים לך...", אך מן הדין די שיאמר אחד מהם.

בנוגע לנשים - יש שהורו שהאשה תמנה את בעלה לשליח

כתבות וראיונות

אחד מגדולי מרביצי התורה סיפר לי, כי בבחרותו למד בתחילה בישיבה מפורסמת בעלת שם, ובהמשך מסיבות שונות עבר לישיבה אחרת פחות 'יוקרתית' - והנה דווקא שם החל לעשות 'שטייגן' ולהתעלות בלימוד. והוא הסביר לי את פשר הדבר...

פרק נוסף ומרתק בסדרת השיחות עם נבחני קנין ש"ס - הרה"ח ר' אהרן כהן

ונבחנים מדי חודש על כל הלימוד החודשי במסגרת מבחני 'דרשו', כשאליהם מתווספים אלפי משתתפי 'מבחני הסיכום' על מאה ועשרים דף המתקיימים ב'דרשו' בכל ארבעה חודשים כסדר, לצד המובחרים בעם הזוכים להוסיף ולהתקדם במסגרת 'קנין ש"ס', שיזכו בסייעתא דשמיא בעוד כחודש בסוף חודש תשרי הנוכחי להיבחן על 630 דפי גמרא במבחן אחד וכולל. אשריהם. אשרינו.

מה עוד לא נאמר על המהפכה התורנית ההולכת ומתחוללת בשנה האחרונה בעניין ידיעת התורה בקרב כלל לומדי התורה. הדבר נראה ובולט לטובה ולברכה בכל תחום לימודי, אך בוודאי ובייחוד בעניין ידיעת הלימוד בכלל לומדי ה'דף היומי', כך נראים אלפים משקיעים במבחנים יומיים דוגמת 'ישיבה על קברו' ו'תלמודו בידו' וכדומה, ומי מדבר על אלפים-אלפים הזוכים

עם סיומה של שנה פנינו לשיחה בעניין עם אחד מחברי 'קניין ש"ס' הרה"ג ר' מעכל פונפדר שליט"א המשמש גם כמג"ש 'דף היומי' בשטיבל בעלזא ברובע ו' באשדוד, לשמוע ממנו על המהפכה התורנית מנקודת מבטו, ועל ההתכוננות לקראת המבחן הגדול על 630 דפים ברוב הצלחה.

כמג"ש וכלומד נשמח לשמוע את מבטך על כל המהפכה? פותחים אנו בשיחה.

"מה אומר ומה אדבר, מבחינתי מדובר בחידוש אחד גדול, וכפי ראות עיני היה אפשר לומר שבעצם לא מדובר במחזור נוסף ב'דף היומי' אלא בתקנה ורעיון חדש לגמרי ממה שהיה עד הלום, עם כל תכניות החזרות והמבחנים למיניהם, אשר לפי ראות עיני חוללה שינוי ומהפך אדיר בקרב כל אחד ואחד מלומדי הדף היומי בלי יוצא מן הכלל, לגדול ועד קטן ממש בלי גוזמא".

אתה רואה הבדל של ממש אצל כל הלומדים?

"ממש כן", משיב הוא בפסקנות, כשהוא מבאר: "נראה שלכולם חדרה המודעות של ההשקעה בידיעת הלימוד, ואבאר את דברי: זיכני הקב"ה, וכבר קרוב ל-13 שנה יש לי חלק בזיכוי הרבים בלימוד התורה בשטיבל שלנו (עת שכן הביהמ"ד ברח' אבוחצירה באשדוד, וכיום בבניין החדש והמפואר ברח' אברהם שפירא), אם כגבאי 'יגדיל תורה' המדרבן לקבוע עתים לתורה או כמג"ש בקביעות עתים לתורה.

"כבר שנים שהייתה לי התלבטות קלה האם נכון הדבר לעודד בעה"ב לתמריץ של סיכומים מבחנים וכדו'. הצד החיובי ברור, אולם חשתי לצד הנוסף, לפיו יש מקום לומר שאם מחדירים אצלם כסדר שבלי סיכום ובלי מבחן כמעט ואין תועלת וכו', הדבר עלול לקלקל לאותו אברך שאינו רואה את עצמו במסגרת זו, שיפסיק לגמרי ללמוד. שכן עד עכשיו אמרו לו שעצם ההגעה לשיעור יש בה משום החדרת אהבת התורה אצלו ואצל ב"ב, ואפי' על הצד שירדם בשיעור יש ענין של שמיעת האוזן כמבואר ביעב"ץ וכו', ואכן בגלל זה הוא מוסר נפשו מדי יום ביומו, ופתאום באים עם חידושים שהבעה"ב של פעם לא דיברו מזה ולא התעסקו בזה. מה גם, שההתייחסות הייתה - מה אני, אברך כולל? כבר 20 שנה שלא עשיתי מבחן... וע"כ נקטתי בשיטה של שב ואל תעשה עדיף, והחלטתי שלא להעלות את העניין כדי שלא יהיה חשש עכ"פ של יצא שכרו בהפסדו..."

"כיום, ברוך השם, חלה התעוררות והתקדמות הכללית בעניין ההשקעה בידיעת התורה, ובאופן מיוחד בקהילתנו בבעלזא זכינו וכו"ק מרן אדמו"ר שליט"א הורה לייסד ולהקים ארגון 'תלמודו בידו' המעודד ומדרבן על כך כסדר, כשכל אחד כבר שמע ויודע על האושר הרב הטמון בהשקעה בסיכומים ובמבחנים ההופך את כל הלימוד למשהו אחר לגמרי. לאחרונה שמתי לב לדבר מעניין, שלא רק שהאברכים פשוט הוסיפו שלב מסוים על מה שהיה עד עכשיו, מלימוד לסיכום ומשם למבחן, אלא שפשוט התחילו

להגיע לשיעור יותר ויותר באופן קבוע !!!
"ולדעתי הדבר פשוט וברור, שכאשר אברך יודע שבסוף השבוע או בסוף החודש יש לו מבחן, זה עושה לו שינוי גישה לכל עניין הלימוד, למשהו רציני. לא חס ושלום של 'יום כן יום לא'. כי מלימוד של 'מטרה יומית' שלא קשור אחד לשני, הם התקדמו למצב שכל הלימוד והדפים מצטברים למקשה אחת של לימוד וידיעה. כשכמובן זה גם מאוד מדרבן ומחייב אותו להגיע מדי יום בלי פשרות, משא"כ אילו היה בא לשם המטרה הנ"ל של מסי"נ לתורה או החדרת אהבת התורה אצל הב"ב וכו' וכו', אזי עם כל המעלות והשכנועים אין בו כדי להמריץ אותו לא לפספס יום או יומיים כשיש לו סיבה או לפחות נימוק של סיבת אונס".

ומה אתה רואה באלו שכבר שנים כסדרן למדו ה'דף היומי וכדומה כסדר?

"האמת תאמר", הוא נשמע מתלהב בדברו, "שאת אלו אין אפילו צורך לשכנע להשתלב במסגרות של סיכומים חזרות ומבחנים, שכן אצלם כבר ברור כשמש התועלת מדברים אלו המסייעים לידיעת הלימוד.

"יש כלל ידוע בחיים הנוגע לכל אחד ואחד", מוסיף הוא בהרחבת העניין מניסיונו. "כל בן אדם צריך סיפוק, אלא מה, ישנם הרבה מצבים בהם האדם לא מרגיש את הצורך למילוי סיפוק נפשו, באשר בתת מודע הוא מסופק או מספק את עצמו כביכול מדברים אחרים המשפיעים עליו שלא יתאמץ להגיע לסיפוק הנכון, וכמשל שמובא ב'חובת התלמידים', שכן אדם יכול להרגיש צמאון ומחסור כלשהו ונפשו אינה נותנת לו מנוחה, אך אין בו שכל לקלוט שהצמאון בא מהנפש הפנימית המשתוקקת לדף גמרא, והוא הולך וקונה לו דבר מאכל כלשהו, ולמעשה זה רק משקיט את הרעב לכמה דקות, והדברים ידועים ואכמ"ל.

"בעניין הזה, שמעתי בעבר מאחד מגדולי מרביצי התורה שאמר לי, שהיו לו שתי תקופות במשך ימי בחרותו. בראשונה למד בישיבה מפורסמת אשר קנתה לה שם ותהילה בכל קצוי תבל, ולאחר מכן מחמת סיבות שונות עבר ללמוד בישיבה אחרת אשר לא הייתה לה שם עולם כ"כ, עכ"פ מצד איכות וצורת הלימוד. וסיפר, שדווקא בהגיעו למקום הלימוד השני שם התחיל לעשות 'שטייגן' עשרת מונים מעת שהיה בישיבה המצוינת הקודמת.

"וביאר הדבר, שכל עוד שהסתובב בין כותלי הישיבה המפורסמת, לא הרגיש איזה חסרון וצמאון בעצמו, שהרי עצם ההרגשה שהוא לומד בישיבה הנוודעת, וכל מי שפגש אותו והתוודע שלומד שם הוריד בפניו את הכובע, היה בו די והותר לתת לו סיפוק מבלי שירגיש איזה דחף להתקדם בלימוד וכו', משא"כ אח"כ כשעשה 'שינוי רשות' והגיע לישיבה האחרת, היה חסר לו אותה הרגשה ומיד הרגיש את הצמאון והמחסור של סיפוק רוחני שלא היה לו אופן למלאותו רק ע"י שיתחיל פשוט להגות ולעיין ולהתקדם עוד ועוד בלימוד התורה הק".

האם כל הנ"ל שייך גם לאברך כולל מן השורה?

"על עצמי אני יכול לספר", משתף הוא בגילוי לב. "מעט נישואי, יצא ללמוד בין כותלי כמה וכמה כוללים כאשר בכל כולל שיטת לימוד אחרת, ושמתי לב לנקודה חשובה, שככל שמקבלים יותר סיפוק מעצם הלימוד, העניין מונע בתת מודע להרגיש את הצורך להשקיע בשינון וחזרות על הלימוד ולעשות תחבולות לקנות אותו, ולמשל, מי שזכה ללמוד סוגיא של 'תקפו כהן', ללבנה ולחקרה הדק היטב, ומי מדבר במי שזכה גם לכתבה ולערכה ואף להדפיסה בדפוס נאה - הרי את שמחתו אין לשער ולתאר, והסיפוק שיש לו כל אימת שרק נזכר מהסוגיא בלתי ניתן לתיאור, עד שלפעמים אינו מרגיש כלל צורך שיש לו משהו לעשות בנידון כדי שישארו לו קניינים אלו לנצח, ותחת זה הוא עלול מפעם לפעם להרגיע את עצמו במאמרים המובאים פה ושם מספה"ק, שבחלק של לימוד העיון באמת עיקר המטרה שם היא היגיעה והליבון והשעשועים שיש לו מאותו הלימוד.

"כאמור", ממשיך הוא לשתף, "כאשר התגלגל לידי משמיא הזכות למסור שיעור מדי יום ביומו בדף היומי, נכנסתי לאיזה מצב חדש של לימוד שטחי ביותר, דף אחר דף. בהתחלה אמנם יש סיפוק אדיר, שיכולים להצביע בבית ולחברים על הסט של הש"ס - 'הנה סיימתי עוד מסכת ועוד מסכת, ומי חשב שהש"ס שהשווער נתן לי כבר לא יצטרך לטיפולו של שואב האבק בערב פסח... אך בהמשך, היות וברור שחסר מאוד את חלק היגיעה והליבון ופולפול התלמידים לו זוכים אלו אשר לומדים סדרי לימוד אחרים באיטיות יותר וכניסה לפרטי פרטים לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, על כן די מהרה מרגישים את הצורך והרצון הבעור כבר להשקיע בסיכום וחזרה, ולו אך ורק כדי לקבל סיפוק. וכמובן שבגלל הרצון לסיפוק זה נצמדים לתכניות והמסגרות המגוונות שמוצעות ב'דרשו' וכדומה, וכך זוכים אכן להתקדם בלימוד וידיעת התורה".

המהפכה השפיעה גם על אברכי הכוללים?

"ברור כשמש, שכל אחד צריך ללמוד במה שליבו חפץ, כשהרוב זוכה להמשיך ללמוד בדרך הלימוד הנהוגה ברוב רובם של הכוללים, אם בעיון בסוגיות הש"ס או בלימוד ההלכה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, אך אני מדבר אכן על אנשים כמונו המרגישים משיכה לזכות לדעת את הש"ס. במציאות במחזור הקודם ההרגשה הייתה אחרת לגמרי. סביר מאוד שלא כולם יסכימו איתי, אבל מי שיזדהה עם דברי כמדומני שיראה בזה תועלת.

"מבחינתי בכל המחזור הנוכחי ב'דף היומי' מדובר בתקופה חדשה לגמרי. כאמור - ישבתי בכמה וכמה כוללים, ואודה על האמת, כשהציעו לי ללמוד וללמד את הדף היומי, היה לי קשה בתחילה, כאשר הייתי רגיל ללמוד באיטיות ובחתיירה לשורשים והגדרות. עד שקיבלתי קצת את הטעם של תוספת לימוד זה בתור השלמת הכנסה, מכל מקום, כל עוד שהייתי יושב והוגה בכוללים או בביהמ"ד אשר כלל הלומדים היו לומדים בעמקות

וחדירה לעומק, הרגשתי פשוט אי נעימות ורגש של נחיתות ואפי' בטלנות [סליחה על הביטוי] ללמוד את הדף, אם לענין הכנת השיעור, ומי מדבר עוד לעשות מזה סדר לימוד רציפות של כמה שעות לצורך מבחנים חודשיים וכדו', פשוט הרגשתי לא בנוח, והייתי מחפש מקומות מחבוא, שם אפשר ללמוד ברוגע ובשלווה מבלי נקיפות וייסורי מצפון, הגם שהיה לי ברור שמדובר בתוספת לימוד, ואשר מעבר לזה הייתי משקיע כמה וכמה שעות מדי יום ביומו בלימוד העיון וכתבת הסוגיות, מ"מ כאשר הגעתי לשלב זה של לימוד הדף הרגשתי את ההרגשה הנ"ל, ומי מדבר עוד מלעשות מזה נושא חברתי בשטיבל או בכולל או במשפחה וכו', ואם כבר עשיתי את זה - היה זה כרוך עם התנצלויות למיניהם, כגון שביקשו ממני לומר שיעור וכדו' - ואשר על כן באמת במחזור הקודם היו לי הרבה מאוד עליות ומורדות בתחום של הלימוד הזה, אשר התבטא גם בתוצאות של מבחני דרשו, בהיות שהיה חסר לי המקום הנכון והמתאים בו אוכל להיצמד לדרך לימוד זו בשיא השחרור והרוגע וההכרה במקומי.

"אך ברוך השם במחזור הנוכחי, כל הנ"ל הפך להיסטוריה, כל האווירה והמצב הוא שאכן ממשיכים להעריך כל לומד בסדר לימודו, אך יודעים לומר שאשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, אשרי אלו הזוכים ללמוד ולהתקדם בידיעה חודשית, ומי מדבר על חברי 'קניין ש"ס'. זאת ועוד: ברוך השם שכאן בעירנו אשדוד נפתחה ע"י הרה"ג דוד דירנפלד והרה"ג חיים שאול לוריא, שכבר זכה להיבחן ב'קניין ש"ס', כולל מיוחד בשם 'קנין ש"ס' שחרת על דגלו את המגמה והמטרה לעשות את כל מה שנצרך לסייע בעד אברכים [וגם בעה"ב!!!] הרוצים להשלים נפשם בלימוד הדף היומי ובעיקר להצליח בכל המסגרות ובייחוד מסגרת הדגל 'קניין ש"ס' אשר ארגון 'דרשו' מציע, ואז תיכף ומיד הרמתי טלפון, נרשמתי ונכנסתי, והודו להשם, אני נהנה ומרגיש בנוח ובשיא השחרור לשבת יחד ולהשקיע בסדר הדרך הבטוחה לידיעת הלימוד; לימוד בתכניות מוגדרת, סיום יומי, שינון וסיכום שבועי, בדרך למבחן החודשי ומשם למבחנים המסכמים וכלה במבחני קנין ש"ס".

לסיום, נשמח לשמוע על דרכי הלימוד והחזרה ובפרט על

המבחנים הגדולים של קניין ש"ס?

"האמת שהייתי מעדיף שלא להישאל על זה, וכפי שכבר אפרט. אך לתועלת העניין אסכם בתמצות נקודות שיסייעו לכלל הלומדים שייבחנו אותם ברצינות:

- א. הזמן המיועד לחזרה - מיועד לחזרה ולא ללימוד מחדש {וגם לא לשיפוצים}. כל אחד צריך להחליט לפי מצבו וזמנו מתי הוא הזמן בו עדיין מותר לו לפרגן לעצמו לשפץ, ומהו הזמן בו הוא צריך 'להתחיל לנסוע'. ובתחום זה עצמו יש דרגות שונות, וככל שמתקרבים למבחנים צריכים לחתור לחזור הדפים הפרקים המסכתות אותם יודעים יותר טוב.
- ב. להיות ריאלי עם הזמנים, הן מבחינה אישית והן מבחינת הבית ולפי זה לבנות את התכנית,

עד הנה [באופן שלעת עתה - אם כי אינני שלם עם זה עדיין - אני חוזר הרבה פחות על החומר מבפנים]. כמובן ששיטה זו דורשת מאידך משמעת עצמית גדולה ועקבית, וריאליות מצד הזמן והמקום, וע"כ כל עוד שלא ראיתי את עצמי בתחום זה תקופה ארוכה יותר של לפחות חצי שנה עד שנה, אין לי עדיין את האפשרות להמליץ על כך בריש גלי, מה גם שאני לא רואה את עצמי עומד וממליץ לכל אחד להשתלב בתוכנית זו הכרוכה בדר"כ בחיבור לכלים טכנולוגיים, שבזה יעשה כל אחד כדעת רבותיו ומוריו ואחרי ידיעת נטיית נפשו בתחום זה וד"ל".

מה תרצה לומר לחבריך ומכריך?

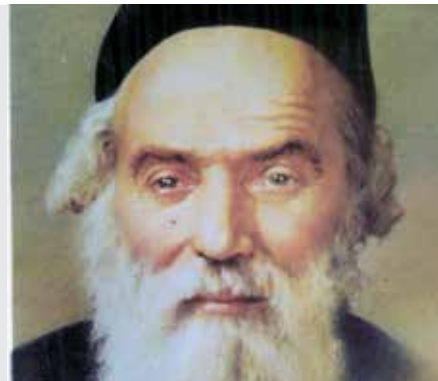
"נראה שאין כבר מה להוסיף", מחייך הוא באמרו, "אבל מה שכן, כיום לומר ולהכריז; כתר תורה מונח בקרן זוית וכל הרוצה יבוא וייטול. כל אחד יכול למצוא את מקומו ולימודו שהוא זוכה ללמוד ולהבין, ואף להשקיע לסכם ולחזור ולזכות לטעם הערב של הרגשת ידיעת הלימוד".
טעמו וראו כי טוב...

ג. אחרי הכל ולפני הכל יש לדעת שכל אחד והראש שלו באופן החזרה ובאופן הסיכום, ולכן מאוד יתכן שאברך יחזור ויחזור ויסכם ויראה לבסוף ששאלו בעיקר על נקודות שהוא לא השקיע בהם כל כך, וזהו דבר שיכול לגרום לחלישות הדעת, אבל אין מנוס, ובוודאי שלא נדרש מאברך לשנות את אופן לימודו כל עוד שהוא מרוצה מזה אך ורק כדי לתפוס את הראש של הבוחן של דרשו [מקסימום יעבור רק את הציון העובר שהוא 60 אחוז, וגם יהיה לו סיפוק בידעו שהוא עושה עכ"פ מה שנדרש ממנו].
ד. עוד כלל שכולם אומרים ורואים את זה במוחש - שהצלחת החזרה תלויה באופן הלימוד הראשוני. ככל שלומדים בבהירות ומשקיעים מיד בסיכום שינון וחזרות, בהמשך הרבה יותר קל ונעים.

למעשה", חוזר הוא לשאלתנו, "אישית התחברתי לאחרונה להשקיע בשינון וחזרת הלימוד בשיטת ה'קלזכור', כשאכן ברוך השם אף שעברו רק כשלוש וחצי חודשים מאז שהתחברתי אליה אני רואה בזה שינויים עצומים במבחנים שאני עושה ובחומר שאני שולט בס"ד, באופן השליפה המהירה ביחס למה שהיה

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

איננו צריכים לעזור לרמאי אחד נגד חברו...

הצטרפו אלינו ללימוד היומיומי בספר 'חפץ חיים'

משמע שגם אם אין הענינים שקולים, כגון שאחד מרמה רק לגבי ממון והשני מרמה לגבי חולי, אין לגלות, משום שאין אנו צריכים לעזור לרמאי אחד נגד חברו. ורק אם האחד מרמה מעט, באופן שנקרא עדיין עומד בדיבורו באופן כללי, ואינו יוצא מכלל אדם הגון, יש לגלות לו כשהצד השני מרמה אותו רמאות גדולה. וכמו כן, כשלאחד יש מחלה קלה ולשני מחלה חמורה המפריעה לכל תפקוד הבית, יש לגלות. וכעין זה הובא בשם הגרי"ש אלישיב, שהדברים אמורים רק בחסרונות שקולים.

אכן יש מי שכתב, שדבר זה אינו שייך כשהחתן או הכלה בעצמם אינם מרמים, ורק משפחתם מרמה, כגון בענייני ממון. שכן מדוע עליהם להיזק משום שמשפחתם מתנהגת ברמאות.

בהלכות הנלמדות היום דן ה'חפץ חיים' באופנים שבהם מותר לגלות לחתן שחתנו אינו מתכוון לעמוד בהתחייבויותיו הממוניות כלפיו. אחד התנאים להיתר הוא, שגם מצד החתן לא תהיה שום רמיה. כי אם גם החתן מרמה את חותנו באיזה ענין שיהיה, "יצא זה בזה", ופשוט שאסור לגלות לו.

בביאורים ומוספים מביאים כי יש שביאר בדין זה, שהוא כלול למעשה בתנאי הראשון להיתר לספר רכילות לתועלת - שיתבונן שבאמת הדבר הוא רע ומזיק; ולכן, במקרה ששני הצדדים מרמים, נמצא שבאמת אין כאן חיסרון עבור החתן. שכיון שגם הוא רמאי, זהו השידוך הראוי לו לפי מצבו.

עוד מביאים בזה בביאורים ומוספים, שמדברי ה'חפץ חיים'

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מדוע חזר הגאון מוילנא מכוונתו לנסוע לארץ ישראל?

ביצה דף ה

הא לן והא להו

דין, ואם לא יסכימו לו לתקוע, א"כ בנסיעה זו גורם לעצמו לבטל מצות עשה מן התורה של תקיעת שופר. משא"כ בחו"ל ששני הימים הם כיום אחד ארוך, א"כ אין לתקוע כשחל ראש השנה בשבת. ואף שיש מצות ישוב ארץ ישראל, הרי לדעת הרמב"ם בזמן הזה היא רק מדרבנן, ולכן נמנע מלעלות לארץ ישראל אולם יש שהעירו על דברים אלו שטעם הגר"א הוא משום שלדעת הרמב"ם מצות ישוב ארץ ישראל היא מדרבנן, משא"כ תקיעה בשופר בראש השנה שחל בשבת בארץ ישראל היא מדאורייתא, מדברי הגר"א גופיה בביאורו לשולחן ערוך (יו"ד סי' רסז ס"ק קסא) על דברי השולחן ערוך שכתב "עבד שאמר לעלות לארץ ישראל, כופין את רבו לעלות עמו, ודין זה בכל זמן" וכתב שם הגר"א "ודלא כר' חיים בתוס' שם ד"ה הוא אומר". וכוונתו לתוס' בכתובות (קי:) שכתב רבינו חיים וז"ל: "דעכשיו אינו מצוה לדור בארץ ישראל, כי יש כמה מצות התלויות בארץ וכמה עונשין דאין אנו יכולים ליזהר בהם ולעמוד עליהם", הרי שלדעת הגר"א אף כעת מצות ישוב ארץ ישראל היא מדאורייתא. אולם אף בהערה זו יש לדון שאולי כונת הגר"א היא רק לפרש את דברי השולחן ערוך ולציין את מקורו, ולא לפסוק כמותו.

בדברי הגמרא 'הא לן והא להו' כתב רש"י 'לבני ארץ ישראל שעושין יום אחד - מותרת, אבל לדין בני גולה - אסורה, שהרי עדיין אנו עושין שני ימים, ועודנו כבתחילה מפני אותה תקנה ראשונה, לא מפני ספק, הלכך, הואיל ולא פסקו מאצלנו משהתחלנו - אין להקל ולומר אין מנהגנו זה מפני תקנה ראשונה אלא מפני הספק, וביצה מותרת - הא לא אמרינן, דכיון דלא פסקה אותה תקנה מאצלנו שנה אחת לעשות יום אחד - עדיין באיסורנו הראשונה עמדנו, להיותם כיום ארוך. בספר אדרת שמואל (לקט הנהגות ופסקים מהגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל) מביא מקובץ תל תלפיות (הגאון רבי עקיבה יוסף שלזינגר זצ"ל - קו' "תל תלפיות" אלול תרס"ח) בשמו של הגאון רבי שמואל סלנט על פי מסורת שיש בידו, כי טעם חזרתו של רבינו הגר"א מנסיעתו לארץ ישראל היתה מחמת שבאותה שנה חל להיות ראש השנה בשבת, וסבר הגאון שלהלכה יש לתקוע בארץ ישראל, על פי דברי הגמרא בביצה (ה.) וכדברי רש"י ותוס' שם, כיון שעיקר ראש השנה הוא ביום הראשון, ובאופן שחל ראש השנה בשבת, חייבים לתקוע אף בשבת. אך כיון שאין זה תלוי בידו אלא בבעל תוקע או בדעת בית

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

באיזה אופן מברכים 'לישב בסוכה' על אכילת עוגה?

בשבת בבוקר. וכמו כן, אם האוכל משתהה בסוכה לאחר אכילתה, יברך על אכילתה, ויכוון שהברכה היא גם על השהייה בסוכה. ונחלקו הפוסקים, אם יברך 'לישב בסוכה' לאחר ברכת 'מזונות', כפי שעושים בסעודת פת, שמברכים ברכה זו לאחר ברכת 'המוציא'; או שיברך לישב ברכת לישב בסוכה לאחר ברכת מזונות, מחשש 'הפסק'.

[שו"ע תרלט, ב, משנ"ב טו-טז, וביה"ל ד"ה אם; ביאורים ומוספים דרשו, 20 ו'22]

עוגה או תבשיל העשוי מאחד מחמשת מיני דגן - חיטה, שעורה, כוסמין, שיבולת שועל ושיפון, בכמות הגדולה מ'כביצה' (45-53 גרם, לשיטות השונות) - חובה לאוכלם בסוכה, אך אין לברך על אכילתם ברכת 'לישב בסוכה' אלא כאשר הם נאכלים בדרך של 'קביעות', דהיינו, באחד מהאופנים הבאים: א. כשהם נאכלים כארוחה בפני עצמה. ב. בהתקבצות של מספר אנשים לאכילתם. ג. כאשר העוגה נאכלת כ'סעודה' שלאחר הקידוש

הנמצא בסמוך לסוכתו וצמא למים - האם עליו להיכנס לסוכה כדי לשתות בתוכה?

וכתבו ראשונים, שהמקפיד שלא לשתות מים מחוץ לסוכה בכל אופן שהוא - "הרי זה משובח". ונחלקו הפוסקים בטעם הדבר: יש שביארו, שהשונה מים בסוכה מקיים בכך את מצות הישיבה בסוכה; ויש שציידד, שיש בכך מעלה של 'חיבוב מצוה' בלבד. ויש שביארו, שהמעלה בהקפדה זו היא רק שעל ידה לא יטעה ויאכל מחוץ לסוכה אכילה המחייבת בסוכה.

[שו"ע תרלט, ב; ביאורים ומוספים דרשו, 13 ו'18]

כפי שלמדנו, מן הדין מותר לשתות מים מחוץ לסוכה ללא הגבלה, אלא אם כן השונה נמצא באמצע סעודת פת ויצא מהסוכה. ויש מפוסקי זמננו שציידד, כי הנמצא בסמוך לסוכתו, אינו רשאי לשתות מים מחוצה לה, כיון שהסיבה שבדרך כלל מותר לשתות מים מחוץ לסוכה, היא משום שבשאר ימות השנה אנשים שותים מים גם מחוץ לביתם; אולם, העומד בסמוך לביתו, דרכו להיכנס ולשתות בביתו, וממילא, יש לנהוג כן גם בנוגע לסוכה.

האם אדם נשוי חייב לישון בסוכה?

הישיבה בסוכה היא "תשבו - כעין תדורו". ויש אומרים, שחוסר האפשרות לישון בסוכה יחד עם האשה, נחשב אף הוא כצער הפוטר מהשינה בסוכה. ולדעתם, אדם נשוי פטור מלישון בסוכה רק באופן שהשינה ללא אשתו גורמת לצער משמעותי. ונחלקו הפוסקים, לפי דעה זו, בנוגע לחתן בשנה הראשונה לנישואיו, אם הוא חייב לישון בסוכה; ויש שהורה שאם הדבר גורם צער לאשה, פטור הבעל מהשינה בסוכה.

[שו"ע תרלט, ב, ומשנ"ב יח; ביאורים ומוספים דרשו, 23]

כפי שלמדנו, כחלק ממצות הישיבה בסוכה, חובה לישון בסוכה. ורבים מבני אשכנז נהגו שלא לישון בסוכה, ונחלקו הפוסקים בטעם הדבר:

יש אומרים, שמחמת הצינה השוררת בתקופה זו (במקומות מסוימים), נחשבת השינה בסוכה לצער משמעותי, ומי שהישיבה בסוכה גורמת לו צער כזה, פטור מלישון בה.

ויש אומרים, שאלו שנהגו כך, לא היה באפשרותם לישון בסוכה יחד עם האשה, ואין זה כדרך דירתו של אדם, ואילו מצות

* אבל אכילה 'ארעית', מותרת מחוץ לסוכה, כיון שגם בכל ימות השנה מצוי הדבר שאוכלים אכילה ארעית מחוץ לבית, ולכן אין אכילה זו סותרת למצות 'כעין תדורו'.
* מותר לשתות מים ומשקאות קלים מחוץ לסוכה, ללא הגבלה. אולם, לענין יין - באופן הנחשב כ'קביעות', יש לשתות את היין בסוכה, אך אין לברך ברכת 'לישב בסוכה' על שתייה זו.
* אסור לישון מחוץ לסוכה בין ביום ובין בלילה, ואפילו שינה 'ארעית', דהיינו נמנום קצר וחטוף הנמשך פחות מדקה; וזאת, גם אם מנמנם באופן שאין לחשוש שמא השינה תתארך.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר להנות מאור הנר לפני ברכת 'בורא מאורי האש'?

אולם, לדעת רוב הראשונים, אין זו ברכת הנהנין, משום שלא מברכים ברכת הנהנין על הנאה שאינה הנאת הגוף, ולכן גם לא מברכים בכל פעם שנהנים מאור האש; אלא זוהי ברכה בעלמא שתיקנו לזכר יצירת האש, ויש מהם שכתבו שהיא 'ברכת השבח'. ובכמה מקומות החמירו הפוסקים לכתחילה כדעה הראשונה, שלא להנות מאור האש במוצאי שבת לפני שמברכים עליה.

חכמינו ז"ל הנהיגו לברך בסדר ההבדלה "בורא מאורי האש" על הנר, משום שהאש נבראה במוצאי שבת, כשהקב"ה נתן דעה באדם הראשון לחכך שתי אבנים זו בזו, ויצאה מהן אש. ונחלקו ראשונים בהגדרת הברכה: יש אומרים שהיא 'ברכת הנהנין' על ההנאה מאור האש, ולדעתם אין להנות מאור האש מצאת השבת ועד שמברכים עליו.

[משנ"ב תקצט, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1; פסחים נג, ב; וראה אנצ"ת ע' ברכת הנר]

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הלוח היומי

כ"ח באלול | הגאון רבי חיים יהודה לייב
ב"ר אברהם דב אויערבאך זצ"ל ר"י 'שער השמים'

יארצייט:

ד' אלפים תתפ"ו: רבינו ברוך בן רבינו יצחק אלכאלאי זי"ע, תלמיד רבנו הרי"ף זי"ע
של"ו: הגה"ק המקובל רבי סעדיה זי"ע, חותנו של רבנו חיים ויטאל זי"ע
תשי"ד: הגאון רבי חיים יהודה לייב ב"ר אברהם דב אויערבאך זצ"ל ר"י 'שער השמים'

זמן תקיעת שופר

הגר"א היה שמח מאוד בעת תקיעת שופר כמו מדינה שממליכים עליה מלך כי בתקיעת שופר ממליכים להקב"ה. (כתר ראש אות קד) מאידך בזמן תקיעת שופר דנים את האדם על מעשיו. (הגר"י סלנטר זצ"ל - מכתב ז) זמן זה הוא עת רצון לתשובה כי שערי שמים פתוחים. (סידור האריז"ל שופר דף ע:;) ואדם צריך לקבל על עצמו בעת התקיעות בלב שלם להיות עבד נאמן. (יסוה"ע שער יא פרק ג)

נשתדל בזמן התקיעות לשמוח בהמלכת ה' עלינו, ונהרהר בתשובה
כי שערי שמים פתוחים בזמן זה, ונקבל עלינו להיות עבדים נאמנים להשי"ת.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il